

Утвърдил:
Декан (проф. дпсн Соня Карабелова)
Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	А	2	0	0	2	2	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---

МП Публично управление с изкуствен интелект, з.ф.о.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

3	0	0	6
---	---	---	---

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И РЕГУЛАТОРНА ПОЛИТИКА НА AI СИСТЕМИ

Преподавател: доц. д-р Елена Калфова-Войнова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	0
	Практически упражнения (хоспетиране)	0
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	30
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		3

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	50%
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	
9.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Дисциплината цели да осигури познание относно начините за изработване и приложение на оценката на въздействието. Оценката на въздействието се разглежда в цялостния контекст на осъществяването на публични политики и регулаторната политика, в частност. Представя се мястото на оценката на въздействието в

цялостния управленски процес, връзката ѝ с мониторинга и контрола, значението ѝ за осъществяването на регулаторната политика. Поставя се акцент на различните типове оценка на въздействието и особено на оценка на социалното въздействие и на въздействието на регулациите. Освен това се разглеждат и видовете оценка на въздействието от гледна точка на мястото им в управленския цикъл – предварителна оценка на въздействието, разширена оценка на въздействието, последваща оценка на въздействието. Курсът свързва класическата логика на оценка на публични политики с особеностите на AI-подпомаганите решения, като се поставя акцент върху ролята на ОВ за гарантирането на законосъобразност, пропорционалност при прилагането на изкуствения интелект в публичното управление.

Дисциплината представя методите и инструментите за разработване на оценка на въздействието. Специално внимание се отделя на изискванията за съответствие с европейската регулаторна рамка, включително логиката на AI Act. Разглеждат се още механизмите за институционален контрол, корективни действия и организационно учене. Курсът включва практически анализ на сценарии, при които студентите разработват рамка за оценка на въздействието на конкретна AI-подпомагана политика, идентифицират потенциални рискове и формулират управленски решения за тяхното ограничаване. Изгражда практически умения за разработване на различните видове оценка на въздействието.

Предварителни изисквания:

За изучаване на дисциплината „Оценка на въздействието“ биха били полезни знания по макро и микро икономика, по разработване и анализ на публичните политики, основи на публичната администрация, административно право.

Очаквани резултати:

След успешното завършване на курса студентите ще придобият достатъчно знания и практически умения за: мястото и ролята на оценката на въздействието в управленския цикъл, в процеса на разработване и прилагане на публични политики, в проектния цикъл. Ще имат познания за спецификите на различните видове оценки на въздействието. Ще изградят умения за разработване на оценка на въздействието, за подбор на инструментите за нейното осъществяване. Ще познават възможностите на изкуствения интелект при изработването на ОВ.

Придобитите познания и практически умения ще са достатъчни за да осигурят нормална професионална реализация в структурите на централната и местна администрация, неправителствения и частния сектор.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Основни понятия. Регулаторна политика – значение, развитие.	2 ч.
2	Функции и цели на оценка на въздействието. Особеностите на AI-подпомаганите решения и управлението на свързаните с тях рискове.	2 ч.
3	Видове оценка на въздействието. Предварителна оценка на въздействието, последваща оценка на въздействието, частична оценка на въздействието, стандартна оценка на въздействието, разширена оценка на въздействието.	2 ч.
4	Изискванията за съответствие с европейската регулаторна рамка, включително логиката на AI Act.	2 ч.

5	Разработване на рамка за оценка на въздействие при AI-интервенции.	2 ч.
6	Видове въздействия - икономически въздействия, социални въздействия, екологични въздействия, въздействия върху малките и средните предприятия, въздействия върху конкурентноспособността, въздействия върху основните права, териториални въздействия. Обхват на оценката на въздействието, приложение на оценката на въздействието, оценка на значимост на въздействията.	2 ч.
7.	Индикатори за оценка, изработване на индикатори.	2 ч.
8.	Методи за набиране на информация. Оценка на въздействието на защитата на данни – Data Protection Impact Assessment (DPIA) и връзката ѝ с AI системи; Риск от алгоритмична пристрастност (bias).	2 ч.
9.	Етапи при извършване на оценката на въздействието.	2 ч.
10.	Аналитични стъпки – идентифициране на проблема, дефиниране на целите, метод на дърво на целите. Връзка цели – индикатори. Разработване на основни алтернативи. Видове алтернативи. Оценка на алтернативите. Обхват на оценката.	2 ч.
11.	Аналитични стъпки – оценка на алтернативите. Количествена оценка. Етапи на количествената оценка. Методи за количествена оценка – анализ „разходи – ползи”, анализ на ефективността на разходите и мултикритериален анализ. Етапи, методи, предимства и недостатъци. Приложение, предимства и недостатъци.	2 ч.
12.	Сравняване на алтернативите. Етапи при сравняване на алтернативите. Критерии за оценка. Класиране.	2 ч.
13.	Мониторинг и оценка. Правила.	2 ч.
14.	Консултации. Значение на консултациите. План и етапи на консултациите. Цели и обхват на консултациите. Участници в консултациите. Инструменти на консултациите.	2 ч.
15.	Институционален капацитет и готовност за прилагане на базирани на AI-подпомаганите решения. Институционално учене.	2 ч.

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Функции и цели на оценка на въздействието, видове оценка на въздействието.
2.	Изискванията за съответствие с европейската регулаторна рамка, включително логиката на AI Act при изработване на ОВ. Разработване на рамка за оценка на въздействие при AI-интервенции.
3.	Критерии и разработване на индикатори за ОВ. . Оценка на въздействието на защитата на данни – Data Protection Impact Assessment (DPIA) и връзката ѝ с AI системи; Риск от алгоритмична пристрастност (bias).
4.	Количествена оценка – методи, предимства, недостатъци.
5.	Консултации – цели, обхват, участници, инструменти.

Библиография

Основна:

1. Калфова, Е., 2019, Подобряване на качеството на публичните политики – приложение на оценката на въздействието в България, сп. Публични политики.bg, том 10, брой 1, с. 37-50,
2. Калфова, Е., 2018, Оценка на въздействието на регулациите като инструмент за подобряване на качеството на публичните политики - приложение в България., в Маринов, Ал., съст., Оценка на въздействието и въздействие на оценката, УИ "Св. Кл. Охридски".
3. Alan Bond & Jiří Dusík (27 Nov 2025): Artificial intelligence in impact assessment: the state of the art, Impact Assessment and Project Appraisal, DOI: 10.1080/14615517.2025.2594274
4. Anthony E Boardman, David Greenberg, Aidan R Vining and David L Weimer (2011) *Cost-Benefit Analysis – Concepts and Practice*, Fourth Edition, Prentice Hall, Pearson.
5. European Commission, (2023) Evaluation in the European Commission. Rolling check-list and state of play. Fifth edition
6. Hur Hassnain, Karen McHugh, Marco Lorenzoni, Valentin Alvarez, Anna Maria Augustyn, Rick Davies, Patricia Rogers, Margie Buchanan-Smith, Evaluation Handbook, (2024), doi: 10.2841/340793

Допълнителна:

1. Калфова, Е., (2016) „Изработване на оценка на въздействието – как въздействията трябва да бъдат оценявани?“, в Илиева, Сн., Маркович, М., Янкулова, Й., (съст.), Лидерство и организационно развитие, Сборник с доклади Международна научна конференция „Лидерство и организационно развитие“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, ISBN 978-954-07-4129-1.
2. Mantelero, A., 2018, AI and Big Data: A blueprint for a human rights, social and ethical impact assessment, Computer Law & Security Review Volume 34, Issue 4, August 2018, Pages 754-772
3. Oleksandra Vereschak et al., 2021, How to Evaluate Trust in AI-Assisted Decision Making? A Survey of Empirical Methodologies ACM Hum.-Comput. Interact., Vol. 5, No. CSCW2, Article 327.
4. Schicktanz S, Welsch J, Schweda M, Hein A, Rieger JW and Kirste T (2023), AI assisted ethics? considerations of AI simulation for the ethical assessment and design of assistive technologies. Front. Genet. 14:1039839. doi: 10.3389/fgene.2023.1039839
5. Vanclay, Frank, A. Esteves, New Direction in Social Impact Assessment, Elgar Publishing, 2013.
6. Commission Impact Assessment Guidelines: http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/key_docs/key_docs_en.htm
7. UK Guidance for policy-makers in government departments on the background to and process of completing an impact assessment: <https://www.gov.uk/producing-impact-assessments-guidance-for-government-departments>
8. Small Firms Impact Test: <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.bis.gov.uk/sfit>

Дата: 04.2026 г.

Съставил: доц. д-р Е. Калфова